

Welkom in Rome

AANKOMST IN ROME	3
WAT JE NIET MAG MISSEN	4
HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN	6
ROME IN 3 DAGEN	8

Uitzicht op de basiliek
Santi Ambrogio e Carlo
al Corsi vanaf de
Villa Medici

© e55evu/Getty Images Plus

AANKOMST IN ROME

Met het vliegtuig

Luchthaven Fiumicino - Leonardo da Vinci – 32 km ten zuidwesten van de stad - ☎ 06 65 951 - www.adr.it - gratis stadsplattegrond bij het Punto Informativo Turistico (PIT - aankomsthal, terminal 3 - dag. 8.00-20.45 u).

Luchthaven Ciampino – 15 km ten zuidoosten van Rome - ☎ 06 65 951 - www.adr.it - PIT (aankomsthal - dag. 9.00-18.30 u).

VANAF LUCHTHAVEN FIUMICINO

Trein – De **Leonardo Express** rijdt naar Stazione Roma Termini (32 min.), ook bij stakingen, om de 15-30 min., 6.00-23.20 u (Termini-Fiumicino 5.20-22.30 u), € 14 (€ 40/4 pers., tarief Minigruppi). Voor meer informatie en kaartjes: www.trenitalia.com

Bus – Er rijden regelmatig pendelbussen naar Stazione Termini (reisduur: 50 min.): Terravision (www.terravision.eu - enkeltje € 7, retourtje € 13), Sit Bus

Shuttle (www.sitbusshuttle.com - enkeltje € 7, retourtje € 13), T.A.M. (www.tambus.it - online: enkeltje € 7, retourtje € 12; loket: enkeltje € 9, retourtje € 15) en Rome Airport Bus (www.romeairportbus.com - enkeltje € 7, retourtje € 12) - ze vertrekken bij het busstation aan T3. Volg vanuit T2 de wegwijzers 'Regional Bus Station' voor bussen van Cotral (www.cotralspa.it - € 5). Kaartjes zijn te koop aan de automaten en op de bus (€ 7), of online (goedkoper).

Taxi – Vast tarief naar het centrum: € 55 tot 4 pers., bagage inbegrepen.

VANAF LUCHTHAVEN CIAMPINO

Bus – Bus 520 rijdt tot metrostation Cinecittà (lijn A); bus 720 rijdt tot station Laurentina (lijn B) - € 1,50. Bus Atral (www.atral-lazio.com) rijdt tot metrostation Anagnina (lijn A) - € 1,20. Bus Atral (via station Ciampino; combinatiekaartje bus + trein € 2,70), Terravision (enkelte € 7, retourtje € 12), Sit Bus Shuttle (enkelte € 6, retourtje € 11) en Rome Airport Bus (vanaf 3.30 u - enkeltje € 7, retourtje € 11) naar Stazione Termini.

Taxi – Vast tarief naar het centrum: € 40 tot 4 pers., bagage inbegrepen.

METRO

www.atac.roma.it

Dienstregeling: 5.30-23.30 u (vr.-za. tot 1.30 u).

Tarief: kaartje BIT (100 min., € 1,50); Roma 24h (€ 7), 48h (€ 12,50), 72h (€ 18) of 7 dagen (€ 24).

Overzichtskaart: aan de binnenzijde van het omslag.

☞ 'Openbaar vervoer', blz. 16.

Met de trein

Stazione Termini – Piazza dei Cinquecento (☞ blz. 12).

Met de bus

De bussen van **FlixBus** (www.flixbus.nl) stoppen bij het station Roma Tiburtina.

WAT JE NIET MAG MISSEN

Onze favoriete 'mooiste plekjes'

1

Colosseo (Colosseum) ★★★

Vouwkaart F6 - blz. 55

2

**Scalinata di Trinità dei Monti
(Spaanse Trappen) ★★★**

Vouwkaart E3 - blz. 67

3

Piazza Navona ★★★

Vouwkaart D4 - blz. 28

4

Pantheon ★★★

Vouwkaart D4 - blz. 37

5

**Piazza San Pietro
(Sint-Pietersplein) ★★★**
Vouwkaart B4 - blz. 92

6

Foro Romano (Forum romanum) ★★★
Vouwkaart E-F6 - blz. 56

5

7

Fontana di Trevi (Trevifontein) ★★★
Vouwkaart E4 - blz. 74

8

Tivoli, Villa Adriana ★★★
Buiten de vouwkaart - blz. 106

ROME IN 3 DAGEN

De eerste dag

► Ochtend

Begin je bezoek aan de stad in het Rome uit de oudheid: het **Colosseum**★★★ (blz. 55), het **Forum Romanum en de Palatino**★★★ (blz. 56) en ten slotte de **Piazza del Campidoglio**★★★ (blz. 47).

► Lunch

Wandel naar het **Teatro di Marcello**★★ (blz. 46) en lunch in de wijk Ghetto.

► Na de lunch

Ga naar het **Pantheon**★★★ (blz. 37) en maak een ommetje om er een van de lekkerste koffies van Rome te drinken in **Caffè Sant'Eustachio** of **Tazza d'Oro** (blz. 125). Kuier daarna rond in

de straatjes van het barokke Rome. Bezoek zeker de kerken **San Luigi dei Francesi**★★ en **Sant'Agostino**★ (blz. 33). Je ziet er enkele van de grootste meesterwerken van Caravaggio. Wandel aan het einde van de middag langs de barokke fontein op de **Piazza Navona**★★★ (blz. 28) en geniet daarna van het *aperitivo* op een van de bruisende terrassen op de **Campo de' Fiori**★ (blz. 35).

► Avond

Dineer aan een van de pleintjes in deze buurt, bijvoorbeeld op het terras van **La Quercia** (blz. 113) of bij **Da Alfredo e Ada** (blz. 113).

De tweede dag

► Ochtend

Wijd de ochtend van de tweede dag aan kunst en shoppen rond de **Piazza di Spagna**★★★ (blz. 67) met een verplichte halte in het **Antico Caffè Greco** (blz. 127). Ga dan naar de **Piazza del Popolo**★★ (blz. 66).

► Lunch

Lunch rond de Piazza del Popolo of, bij mooi weer, in **Il Pincio** (blz. 72). Je kunt ook picknicken in het park Villa Borghese.

► Na de lunch

Verken het park **Villa Borghese**★★★ (blz. 72) en de prachtige **Galleria Borghese**★★★ (blz. 72). Opgelet, voor die laatste moet je vooraf reserveren. Keer terug naar het centrum via de **Trevifontein**★★★ (blz. 74).

VERLAAT PLATGETREDEN PADEN

*Is dit niet je eerste keer in Rome en ken je de belangrijkste bezienswaardigheden al? Verlaat dan de platgetreden paden en ontdek Rome in de oudheid dankzij VR in het **Domus Aurea**★★ (blz. 62) of het **Domus Romane di Palazzo Valentini**★ (blz. 54), of kom meer te weten over de stadsplanning onder Mussolini in de **wijk EUR**★ (blz. 99), over de industriestad in de 20ste eeuw in de **Centrale Montemartini**★★ (blz. 84) of over hedendaagse kunst in het **MAXXI**★★ (blz. 102).*

► Avond

Dineer in deze buurt en ga dan naar de **Piazza del Quirinale★★** (blz. 75) om te genieten van het uitzicht.

De derde dag

► Ochtend

Ga heel vroeg naar **Vaticaanstad★★★** (blz. 92) voor een bezoek aan de **Sint-Pietersbasiliek★★★** (blz. 92) en om een deel van de werken in de **Musei Vaticani★★★** (blz. 95), met de adembenemende **Sixtijnse Kapel★★★** (blz. 97), te bewonderen. Het kaartje kun je het beste vooraf kopen.

► Na de lunch

Ga naar het **Castel Sant'Angelo★★★** (blz. 90) en loop langs de rechteroever van de Tiber naar de **Passeggiata del**

EEN DAGJE LANGER BLIJVEN

*Heb je nog tijd over, breng dan een dag door in Tivoli en ontdek er de **Villa Adriana★★★** (blz. 106) en de **Villa d'Este★★★** (blz. 108). Wie van Romeinse opgravingen houdt, kan de indrukwekkende vindplaats **Ostia Antica★★** (blz. 103) bezoeken.*

Gianicolo★ (blz. 88). Klim naar het terras van de Janiculum en geniet er aan het eind van de middag van een schitterend uitzicht op Rome.

► Avond

Dineer en breng de rest van de avond door in de populaire wijk **Trastevere★★** (blz. 87).

De Via dei Condotti voert naar de Trinità dei Monti op de achtergrond.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Ambassades

Ambassade van België – Via Giuseppe de Notaris 6 - ☎ 06 360 95 11 - www.italy.diplomatie.belgium.be

Ambassade van Nederland – Via Michele Mercati 8 - ☎ 06 32 28 60 01 - www.nederlandwereldwijd.nl

Bezichtigen

☎ *Openingstijden*, blz. 17.

Opgelet: de meeste musea zijn op bepaalde feestdagen gesloten. Informeer ernaar.

TARIEVEN

- 14 De vermelde gegevens in deze gids zijn louter indicatief; prijzen en openingstijden kunnen wijzigen. De tarieven gelden voor bezoekers die niet in groep reizen en geen korting genieten. De toegangsprijs voor musea bedraagt meestal € 10-12, die van grote bezienswaardigheden is vaak meer dan € 15. De **nationale musea** zijn gratis toegankelijk voor wie jonger is dan 18 jaar en de eerste zondag van de maand voor iedereen. Tijdens de Nacht van de Musea (*Notte dei Musei*, in mei) en Natale di Roma in april (☎ blz. 22) zijn nationale musea gratis toegankelijk. En tijdens de erfgoedweek (*Settimana dei Beni Culturali*), waarvan de datum elk jaar anders is, zijn sommige openbare instellingen gratis toegankelijk. De **musea van de stad Rome** (netwerk Musei in Comune - www.musei.incomuneroma.it) zijn de eerste zondag van de maand voor iedereen en **het**

hele jaar voor personen met een beperking en jongeren tot 18 jaar gratis. Voor de meeste musea en bezienswaardigheden kun je vooraf een kaartje online kopen. Zo vermijd je lange wachtrijen.

☎ *Voor meer informatie kun je terecht bij de Punti di Informazione Turistica (PIT).*

TOERISTISCHE PASSEN

Roma Pass – ☎ 06 06 08 - www.roma.pass.it - € 36,50 (48 u geldig) of € 58,50 (72 u). Met de Roma Pass bezoek je bijna alle musea en archeologische vindplaatsen in Rome. De eerste twee musea of vindplaatsen bezoek je gratis, de volgende met korting. Bovendien is het gebruik van het openbaar vervoer inbegrepen. Opgelet: ook als je een Roma Pass hebt, moet je reserveren voor een bezoek aan de Galleria Borghese (☎ blz. 72). Je vermijdt wel de wachtrij bij het Colosseum, de Musei Capitolini en het Castel Sant'Angelo. Je kunt de pas online en in alle musea kopen.

Omnia Card – www.omniavatican.rome.org - € 69 (24 u geldig). Met deze kaart heb je gratis toegang tot de Vaticaanse musea en de Sixtijnse Kapel en je mijdt er bovendien de wachtrijen. Met de kaart krijg je ook een gratis audiogids in de Sint-Pietersbasiliek (maar om veiligheidsredenen kun je de wachtrij niet overslaan). Je maakt bovendien gratis gebruik van de Open Bus Roma Cristiana. De kaart is online te koop en ter plaatse af te halen of te gebruiken op je smartphone.

NOODNUMMERS

Europees noodnummer – ☎ 112

Medische noodgevallen – ☎ 118

Mobiele app – 112 Where Are U
(App Store, Google Play en
Microsoft Store)

Politie – ☎ 113

Gevonden voorwerpen –
☎ 06 67 69 32 14

Diefstal/verlies van betaalkaart:

Belgische reizigers, alle betaal-
kaarten: ☎ +32 (0)78 170 170

Nederlandse reizigers: alle betaal-
kaarten: ☎ +31 88 3855 372

De **Omnia Card 72h** (€ 149) combineert de voordelen van de Omnia Card met die van de Roma Pass. Te koop online en in verkooppunten van Omnia Collection, onder andere op het Sint-Pietersplein, bij San Giovanni in Laterano en bij Largo Argentina (Via dei Cestari 21).

RESERVEREN

Op deze websites kun je vooraf toegangskarten bestellen: www.coopculture.it en www.ticketone.it. Voor de meeste kaarten betaal je een toeslag van € 2.

Elektriciteit

In Italië is de netspanning dezelfde als bij ons (220 V), maar stopcontacten kunnen verschillen. Het is dus aanbevolen een adapter mee te nemen.

Feestdagen

Een feestdag is in het Italiaans *giorno festivo*, een werkdag *giorno feriale*.

1 januari – Nieuwjaar (*Capodanno*).

6 januari – Driekoningen (*Epifania*).

Maart/april – Pasen en paasmaandag.

21 april – Herdenking van de legenda-
rische stichting van Rome.

25 april – Bevrijdingsdag (van 1945,
Giorno della liberazione).

1 mei – Dag van de Arbeid (*Festa
del lavoro*).

2 juni – Nationale feestdag (*Festa
della Repubblica*).

29 juni – Feest van de patroonheiligen
Petrus en Paulus.

15 augustus – Maria-Hemelvaart
(*Ferragosto*).

1 november – Allerheiligen (*Ognissanti*).

8 december – Onbevleete ontvangenis
(*Immacolata Concezione*).

25 en 26 december – Kerstmis (*Natale*).

Fietsen

Hoewel er weinig fietspaden in het centrum van Rome zijn, kun je de stad per deelfiets (of deelstep) verkennen. Je vindt een plattegrond met fietsroutes op: www.romamobilita.it/it/muoversiaroma/ciclabilita

Gezondheid

ARTSEN EN ZIEKENHUIZEN

Guardia medica turistica –

☎ 06 570 600; Via Antonio Canova 19
(Piazza di Spagna) - ☎ 06 77 30 61 12;
Via Emilio Morosini 30 (Trastevere) -
☎ 06 77 30 64 94. Dag en nacht
medische hulp voor toeristen, zonder
afpraak.

Salvator Mundi international Hospital –

Viale delle Mura Gianicolensi 67 -
☎ 06 58 89 61 - salvatormundi.com

Medische noodgevallen – ☎ 118.

ROME VANDAAG

‘Rome is een goede plek om het einde van de wereld bij te wonen.’ Dat zegt Gore Vidal in de film *Roma* van regisseur Federico Fellini. Hij verklaart: ‘Rome is de stad van de illusies. Het is de stad van de Kerk, van de politiek en van de film.’ Daaraan zouden we nog kunnen toevoegen dat Rome de stad van de kunst is, schepper van illusies bij uitstek.

STAD VAN DE POLITIEK

Rome is al sinds 1871 hoofdstad van Italië en telt bijna drie miljoen inwoners. Het is de dichtstbevolkte stad van het schiereiland, maar bleef gespaard van de industriële ontwikkeling. De

economie van de stad wordt gedragen door de dienstensector, de belangrijkste activiteiten hangen samen met de politieke en culturele functie van de stad. Het toerisme is de op twee na belangrijkste sector. Rome is namelijk de op twee na populairste Europese bestemming, na Londen en Parijs.

STAD VAN DE KUNST

Rome bezit het grootste aantal kunstwerken ter wereld, in vele stijlen en uit vele tijdperken. Die harmonieuze mix van barokke kerken, Romeinse overblijfselen, palazzi in renaissance-stijl en hedendaagse gebouwen bepaalt de identiteit van de stad. Er is trouwens niet één kerk of paleis waar geen kunstwerk te bewonderen is. Grote namen uit de architectuurwereld drukten ook hun stempel op de stad: **Zaha Hadid** met MAXXI, **Richard Meier** met Ara Pacis en de kerk Dives in Misericordia (in Tor Tre Teste), **Renzo Piano** met het auditorium Parco della Musica, **Massimiliano Fuksas** met het congrescentrum EUR.

STAD VAN DE KERK

Wat Rome onder andere zo uniek maakt, is dat zich midden in de stad een onafhankelijke staat bevindt: Vaticaanstad. Daar zijn alle organismen verenigd van de Heilige Stoel, het bestuursorgaan van de katholieke kerk. De Sint-Pietersbasiliek beslaat de helft van de oppervlakte van Vaticaanstad. Ze is de grootste katholieke kerk ter wereld en een van de belangrijkste gebouwen van de christenen omdat ze werd gebouwd

Zaha Hadid tekende het MAXXI, het Museo delle Arti del XXI Secolo

op de plek waar de H. Petrus werd begraven, de eerste christelijke paus. Elke zondagmiddag komen 150.000 mensen samen op het Sint-Pietersplein dat wordt omsloten door de bekende zuilengalerij van Bernini. Ze komen er bidden en luisteren naar de paus.

STAD VAN DE FILM

De filmindustrie werkt vooral vanuit de studio's van Cinecittà die in 1937 werden opgericht door Mussolini. Ze beleefde haar hoogtepunt in de jaren 1960 dankzij de film *Dolce Vita* van Fellini. Ook nu nog speelt Rome een belangrijke rol in de filmwereld. In 2019 draaide Scorsese er met Michael Hirst *The Caesars*, een reeks over het ontstaan van het Romeinse Rijk. Al sinds begin 20ste eeuw lokt Rome de beste regisseurs dankzij het succes van neorealistische films, lichte komedies, auteursfilms en superproducties in de stijl van Hollywood. Rome biedt dan ook mooie gebouwen, mooie uitzichten en vooral een goudgeel licht. Recent speelde Tom Cruise, alias Ethan Hawke, er nog een achtervolging in een Fiat 500 rond het Colosseum in de meest recente *Mission impossible* (2023).

MAMMA ROMA

De titel van de bekende film van Pasolini omschrijft goed de band tussen Rome en zijn inwoners en bezoekers. De Romeinen zijn heel trots op hun artistieke erfgoed, maar het heeft ook nadelen, zoals hoge onderhoudskosten aan gebouwen en de problemen die werken ondergronds meebrengen, want daarbij kunnen kostbare archeologische vondsten verloren gaan. Dat verklaart waarom er slechts drie metrolijnen zijn. Door van het centrum steeds meer een

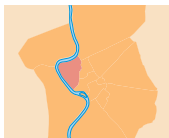
voetgangersgebied te maken, is er minder verkeer, maar toch zijn er nog altijd veel verkeersopstoppen. Bovendien heeft de stad een hoge schuld. Die probeert het stadsbestuur nu af te lossen met privégeld door in te spelen op het engagement van de inwoners, zoals de vrijwilligers van de organisatie Retake Roma, die de schoonheid van de stad in stand proberen te houden.

2025, EEN BIJZONDER JAAR

In 2025 kende Rome een uitzonderlijke heropleving omdat het een jubeljaar of heilig jaar was. Dat katholieke feest vindt elke 25 jaar plaats en lokt tientallen miljoenen pelgrims uit de hele wereld. Om hen in de beste omstandigheden te verwelkomen, zijn grote werken uitgevoerd, zoals de heraanleg van de Piazza dei Cinquecento voor het station Termini en het plein voor de basiliek San Giovanni in Laterano. Vooral de aanleg van metrolijn C heeft de stad echter sterk veranderd. Aan dat gigantische project is men al jarenlang bezig. Er waren dan ook belangrijke archeologische onderzoeken nodig omwille van wat er allemaal onder de grond verscholen ligt. Bij elke spadesteek werden oude overblijfselen gevonden en dus moesten ingenieurs en archeologen nauw samenwerken om dat unieke erfgoed te bewaren en de werken toch te laten opschieten. In 2032 zou lijn C tot de Piazza Venezia moeten lopen, een belangrijk knooppunt in de stad, vanwaar men dan gemakkelijk belangrijke bezienswaardigheden bereikt, zoals het Capitool, het Forum Romanum en het Vittoriano. In 2025 stierf ook paus Franciscus II en werd paus Leo XIV verkozen.

PIAZZA NAVONA – CAMPO DE' FIORI ★★★

Rome is het centrum van de wereld en de wirwar aan steegjes rond de sierlijke Piazza Navona en het bedrijvige Campo de' Fiori vormt het centrum van Rome. Deze wijk vol renaissancepanden, barokkerken en bruisende fonteinen blijft indruk maken. Neem de tijd om rond te dwalen in de omliggende vicoli (steegjes). Je ontdekt telkens nieuwe schaduwwrijke pleintjes, verrassende details en ontelbare overblijfselen uit een heel ver verleden.

► **Bereikbaarheid:** de wijk wordt afgebakend door de Corso del Rinascimento, de Tiber, de Via Savelli en de Via Parione.

Detailkaart blz. 31. Uitneembare vouwkaart C-D4-5.

► **Aanrader:** start de dag met een kopje koffie in een van de cafés op de Campo de' Fiori. Zo kun je meegenieten van het gebeuren op de markt ertegenover.

28

Piazza Navona ★★★

Dit gezellige, bruisende plein behield de smalle en langwerpige vorm die het kreeg van Domitianus toen hij in 86 een stadion liet bouwen voor zijn Griekse spelen. Atleten en dichters hebben plaatsgemaakt voor tekenaars, mime-spelers, muzikanten en straatartiesten die er hun kunsten vertonen. In het midden van het plein staat de **Fontana dei Quattro Fiumi**★★★ of Vierstromenfontein, een barok-meesterwerk dat **Bernini** in 1651 voltooidde. De beelden symboliseren

vier rivieren (*fiumi*), namelijk de Donau, de Ganges, de Rio de la Plata en de Nijl. Ze stellen de vier werelddelen voor die toen bekend waren (Europa, Azië, Amerika en Afrika). De legende vertelt dat de figuur van de Nijl gesluierd is zodat hij de kerk Sant'Agnese in Agone, die werd ontworpen door Bernini's rivaal Borromini, niet zou zien. In werkelijkheid betekent het dat de bron van de Nijl in die tijd nog niet bekend was. De centrale figuur op de **Fontana del Moro**, aan de zuidkant, werd ontworpen door Bernini. De **Fontana del Nettuno** aan de noordkant van het plein dateert van eind 16de eeuw.

Kerst in Rome

Bezoek je Rome in december? Bezoek dan zeker de kerstmarkt op de Piazza Navona.

🕒 'Evenementenkalender', blz. 23.

Sant'Agnese in Agone ★★

Via di Santa Maria dell'Anima 30/a - www.santagneseinagone.org - di.-zo. 9.00-13.00 u en 15.00-19.00 u (za.-zo. tot 20.00 u).

De Piazza Navona, met vooraan de Fontana del Nettuno, is een van de mooiste pleinen van Rome.

© Nicola Forenza/Getty Images Plus

In de 8ste eeuw werd een kapel gebouwd op de plek waar de H. Agnes een marteldood zou zijn gestorven. Paus Innocentius X gaf Girolamo Rainaldi en zijn zoon Carlo in 1652 de opdracht de kapel om te bouwen tot familiekerk, grenzend aan zijn paleis. Tussen 1653 en 1657 zette **Borromini** deze werken voort. Uiteindelijk voltooidde een groep architecten het gebouw later in die eeuw. Borromini ontwierp een deel van de koepel en de voorgevel, wat ook te zien is aan de holronde beweging en de gebogen lijnen van de klokkentorentjes. Het **interieur**★, in de vorm van een Grieks kruis, is prachtig: de openingen in de pilaren van de koepel maken er

een achthoek van. Bij de altaren hangen fraaie marmeren panelen, die het werk zijn van leerlingen van Bernini. Het stucwerk, het bladgoud en de schilderijen staan ver van de sobere interieurs van Borromini en werden pas aan het eind van de 17de eeuw toegevoegd.

Santa Maria della Pace ★

Arco della Pace 5 - ☎ 06 68 80 40 38 - dag. 9.30-18.00 u.

Deze kerk, waarvan de voorgevel in de 17de eeuw door Pietro da Cortona werd gebouwd, bezit een bijzonder originele plattegrond in de vorm van een kort rechthoekig schip en een achthoekig deel met koepel. Onder het schip, bij de

UIT ETEN

Al Antico Vinaio	11
Antico Forno Roscioli	93
Armando al Pantheon	32
Baguetteria del Fico	56
Beppe e i suoi formaggi	45
Bottega Tredici	62
Caffè Braschi par	
Vivi Bistrot	40
Checco Er Carettiére	22
Da Alfredo e Ada	24
Dar Filettaro a	
Santa Barbara	3
Dar Poeta Pizzeria	55
Enoteca Cul de Sac	8
Enoteca L'Angolo Divino	5
Forno di Campo de' Fiori	75
Forno Monteforte	47
Hostaria Costanza	41
Hostaria Grappolo d'Oro	15
Il Tagliere Toscano	31
L'Eau Vive	42
La Ciambella	19
La Quercia	51
Libera + Soon	21
Luciano Cucina Italiana	6
Renato e Luisa	80

Sto Bene	26
Supplizio	60
Yotvata	46

IETS DRINKEN

Antica Latteria	69
Barnum Café	4
Caffè Sant'Eustachio	9
Caffetteria-Bistrot Chiostro del Bramante	3
Coromandel	34
Cremeria Monteforte	35
Enoteca il Gocchetto	1
Enoteca Spiriti	6
Escosazio	16
Gelato Günther	20
I Dolci di Checco	41
Pasticceria Giolitti	11
Retrovino	5
Terrazza Borromini	2

WINKLEN

Antica Libreria Cascinelli	41
Antica Pizzicheria Ruggeri	18
Chez Dede	35
CO.RO Jewels	40
Forno Boccione	13

Giulia's	8
Ibiza Artigianato	6
La Bâ	22
La Cravatta su Misura	26
Lela	30
Marta Ray	24
Mercato di Campo de' Fiori	38
Montegiordano 27	21
Origami	11
Retro	5
Salumeria Roscioli	2
Society Limonta	43
Spazio Espano	44
Spazio Sette	32

UITGAAN

Club Derrière	11
Jerry Thomas Speakeasy	12
Ma che siete venuti a fa'?	18

OVERNACHTEN

citizenM Rome	
Isola Tiberina	1
Hotel Barrett	7
Hotel Mimosa	20
Hotel Navona	3

UIT ETEN

Ga naar het de wijken Ghetto en Testaccio om gerechten te proeven die het resultaat zijn van een eeuwenoude traditie. Osteria's en pizzeria's serveren lekkere, klassieke gerechten maar ook gastronomen zullen niet ontgoocheld zijn: vernieuwende chefs vinden sinds enkele jaren de Romeinse keuken opnieuw uit. In augustus zijn veel adresjes jammer genoeg gesloten. Houd vooral in toeristische buurten en het historische centrum rekening met de drukte, reserveren is er aanbevolen. Je kunt ook in veel cafés en bars eten.

☞ 'Iets drinken', blz. 124.

☞ 'Uit eten', blz. 20 en 'Gastronomie', blz. 167.

☞ *Onderstaande adressen vind je terug op de uitneembare vouwkaart aan de binnenzijde van het omslag; zoek het overeenkomstige nummer (bv. 1).*
De aanwijzingen in het rood verwijzen eveneens naar deze kaart. De meeste adressen staan ook aangeduid op de detailkaart van de verschillende wijken.

Piazza Navona – Campo de' Fiori

Detailkaart blz. 31

MINDER DAN € 20

♥ 60 **Supplizio** – C5 - Via dei Banchi Vecchi 143 - ☎ 06 89 87 19 20 - www.supplizioroma.it - ma.-za. - suppli € 3. Dit is het rijk van de *suppli alla romana*, gefrituurde rijstballen met daarin gesmolten mozzarella, gloeiend heet geserveerd in een dun papieren servet.

47 **Forno Monteforte** – C5 - Via del Pellegrino 129 - ☎ 06 25 39 95 50 - www.fornomonteforte.com - pizza € 10-30/kilo. Achter de vitrine van deze voormalige banketbakkerij verkoopt men nu pizza *al taglio* belegd met seizoensingrediënten en een twintigtal soorten brood. Wie nog zin heeft in een dessert, steekt de straat over naar de ambachtelijke ijssalon van dezelfde eigenaren, waar ook heel veel aandacht uitgaat naar de grondstoffen.

26 **Sto Bene** – D5 - Piazza della Trinità dei Pellegrini 88 - ☎ 06 68 72 101 - www.stobeneroma.com - ma.-vr. 9.30-19.00 u, za. 10.00-16.00 u - panini € 5,50-8. In deze wijnbar op de hoek van het Palazzo Spada kun je soep, lekkere hammen en kazen en allerlei panini's afhalen. Ook goede pasta en olijfolie om mee naar huis te nemen.

56 **Baguetteria del Fico** – C-D4 - Via della Fossa 12 - ☎ 06 96 04 55 41 - www.baguetteriadelficoroma.it - panini € 8-15. Een niet te missen paninoteca die je zintuigen verwent met een kennismaking met traditionele Italiaanse producten.

♥ 75 **Forno di Campo de' Fiori** – D5 - Campo de' Fiori 22 - ☎ 06 68 80 66 62 - www.fornocampodefiori.com - juli-aug.: za.middag en zo. gesl. - gerechten € 12-22. Ander filiaal: Vicolo del Gallo 14. Een historische 'oven' in deze wijk met pizza's, panini's en zoete specialiteiten. Ook de inwoners van de wijk komen hier graag smullen van de pizza's en broodjes die warm uit de oven komen.

93 Antico Forno Roscioli – D5 -

Via dei Chiavari 34 - ☎ 06 68 64 045 - www.anticofornoroscioli.it - pizza € 13,50-28/kilo. Hier bakt men de hele dag brood en pizza's in een traditionele oven.

3 Dar Filettaro a Santa Barbara –

D5 - Largo dei Librari 88 - ☎ 06 68 64 018 - ma.-za. 's avonds - gesl. begin aug.-begin sept. - gerechten ca. € 7. Deze zaak is een omweg waard vanwege de authentieke sfeer en de specialiteit: gepaneerde en gefrituurde kabeljauwfilet, geserveerd met de beroemde Romeinse salade van *puntarelle* (bladchorei), op smaak gebracht met knoflook en ansjovis.

TUSSEN € 20 EN € 40

8 Enoteca Cul de Sac – D4 - Piazza

di Pasquino 73 - ☎ 06 68 80 10 94 - www.enotecaculdesacroma.it - dag. doorlopend - gerechten € 13,50-16. Deze wijnbar tegenover het beroemde beeld van Pasquino dankt zijn naam (letterlijk 'doodlopende straat') aan zijn lange smalle vorm. Een ruime keuze aan wijnen en uitstekende gerechten.

24 Da Alfredo e Ada – C4 - Via dei

Banchi Nuovi 14 - ☎ 06 39 73 77 41 - di.-za. - gerechten € 12/14. Hier eet je wat de pot schaft, zoals thuis. De eenvoudige, Romeinse gerechten lokken veel vaste klanten. Ze drinken er een glaasje wijn bij uit de streek Castelli Romani (Frascati en Marino).

5 Enoteca L'Angolo Divino – D5 -

Via dei Balestrari 12/14 - ☎ 06 68 64 413 - www.angolodivino.it - ma.-vr. 's middags en 's avonds, za.-zo. doorlopend - gerechten € 14,50/18,50. Deze wijnbar dicht bij de Campo de' Fiori is ideaal voor liefhebbers van lekkere wijn die ook houden van kaas en antipasti.

HET LEKKERSTE STREETFOOD

60 Supplizio (C5) voor suppli, gefrituurde, rijstballen met mozzarella (blz. 112).

76 Forno di Campo de' Fiori (D5) voor de pizza bianca (blz. 112).

74 Zia Rosetta (F5) voor de lekkerste broodjes in de stad (blz. 118).

40 Caffè Braschi par Vivi Bistrot – D4 -

Piazza Navona 2 - ☎ 06 68 33 779 - www.vivi.it/store/piazza-navona - di.-zo. - gerechten € 16-22. Vanaf het terras van het restaurant in het Museo di Roma kijk je uit op de Piazza Navona. Op het menu staan eenvoudige gerechten met biologische, lokale groenten en fruit.

21 Libera + Soon – D4 - Via del

Teatro Pace 41 - ☎ 06 68 80 33 63 - dag. 9.30-19.30 u - gerechten € 10-15. Deze multifunctionele plek is verzorgd ingericht en is tegelijkertijd een winkel en een tentoonstellingsruimte. Vanaf het ontbijt tot het aperitief is het er bijzonder druk.

31 Il Tagliere Toscano – D4 -

Via Agonale 12 - ☎ 06 64 76 05 73 - www.iltaglieretoscano.it - schotels vleeswaren of kazen € 15-25. Niet ver van de Piazza Navona vind je dit gezellige adres waar je rijkelijke, vers bereide schotels vleeswaren en kazen kunt eten. Voor de lunch zijn er ook panini's.

♥ 51 La Quercia – D5 - Piazza della Quercia 23 - ☎ 06 68 30 09 32 - www.osteriaaquercia.com - gerechten € 16-24. In deze hedendaagse osteria aan een gezellig plein niet ver van het Palazzo Farnese serveert men

GESCHIEDENIS

Geschiedenis of legende?

De geschiedenis over het ontstaan van Rome werd gecreëerd en opgeschreven door Latijnse dichters en historici, zoals Vergilius in zijn *Aeneis* en Titus Livius in zijn *Geschiedenis van Rome*.

Zij vertellen hoe de Trojaanse held **Aeneas**, van goddelijke afkomst, uit zijn vaderland moest vluchten en aan de monding van de Tiber het nieuwe Troje stichtte. Na zijn overwinning op de plaatselijke koningen stichtte hij Lavinium. Zijn zoon Ascanius (Julus) stichtte Alba Longa, de geboorteplaats van **Romulus en Remus**, een tweeling geboren uit de gemeenschap van Mars

152

© Rob Menting

Romulus en Remus werden gezoogd door een wolvin.

met een Vestaalse maagd. Ze werden in de Tiber gegooid, belandden op de oevers van de Palatijn en werden door een wolvin opgevoed. Toen ze er later een stad stichtten, overschreed Remus de afbakening die Romulus gemaakt had en werd hij door Romulus gedood. Vogelvrijverklaarden vestigden zich met Sabijnse maagden (Romulus had de meisjes geschaakt) als hun echtgenotes op het Capitool.

Moderne geschiedkundigen gaan ervan uit dat de strategische voordelen van de Romeinse heuvels, in het bijzonder van de Palatijn, aan de basis liggen van het ontstaan van de stad. Deze plek was namelijk een ideale halteplaats op de zoutroute (*Via Salaria*), wat ervoor zorgde dat naburige volkeren zich vanaf de 8ste eeuw v.Chr. hier vestigden.

Twee eeuwen later vormden de Etrusken de nederzettingen die bestonden uit eenvoudige huizen, om tot een georganiseerde stad en bouwden ze een citadel op het Capitool.

Na het **Etruskische koninkrijk**, met Tarquinius Superbus als laatste koning (509 v.Chr.), stichtte Rome een consulaat en daarna een ambitieuze en **expansionistische republiek**. In de loop van de 2de en 1ste eeuw v.Chr. viel de republiek ten prooi aan burgeroorlogen. Het zou nog duren tot de bewindsperiode van een kundig en wijskrachtig leider voordat Rome, verscheurd door politieke rivaliteit, opnieuw de veroverde gebieden zou kunnen domineren. **Julius Caesar** (101-44 v.Chr.) liet

zich gelden door zijn stoutmoedigheid als veldheer. Hij gaf bovendien blijk van politiek inzicht, welsprekendheid en een ongebreidelde ambitie. Hij werd consul en dictator voor het leven, maar werd vermoord in 44 v.Chr.

Hij werd opgevolgd door zijn neef **Octavianus**, die een zwakke gezondheid en weinig militaire verdiensten had, maar die beschikte over een ongeziene volharding en politiek inzicht. Hij rekende op handige wijze af met zijn tegenstanders. In 27 v.Chr. verleende de Senaat hem de titel van **Augustus**, wat hem een goddelijke status gaf. Door de cumulatie van alle functies, zowel politiek als gerechtelijk en religieus, werd Augustus al snel de eerste Romeinse keizer. Zijn prestaties waren aanzienlijk: Rome domineerde onder Augustus het volledige Middellandse Zeegebied en hij bracht vrede. Na de dood van Augustus volgde een lange reeks van keizers elkaar op. Sommigen, zoals Caligula, Nero en Domitianus, regeerden met waanzin en wreedheid. Anderen bouwden voort aan de Romeinse beschaving, zoals Vespasianus (goede bestuurder), Titus (geprezen voor zijn goedheid), Trajanus (onvermoeibaar bouwver) en Hadrianus (de reizende keizer).

Het christendom

Als gevolg van de ellende, de macht van de alleenheersers en de aanvallen van de barbaren begon de nieuwe wereld op haar grondvesten te wankelen. Een nieuwe, spirituele kracht ontstond. De blijde boodschap van Jezus van Nazareth, die werd verspreid vanuit Palestina en Syrië, had ook Rome bereikt. Aan het einde van de 1ste

eeuw en het begin van de 2de eeuw n.Chr. had de christelijke kerk zich georganiseerd, maar ze kwam meteen in botsing met de keizerlijke macht. Het zou duren tot het **Edict van Milaan** (in 313) voor het christendom werd getolereerd. De bekering van keizer **Constantijn** vormde het begin van een periode waarin in alle vrijheid kerken werden gebouwd.

Bij het ontstaan van het christendom was de bisschop de vertegenwoordiger van Christus op aarde. De bisschop van Rome, die verbleef in de hoofdstad van het keizerrijk, maakte aanspraak op de belangrijkste titel in de kerkelijke hiërarchie. De eerste **pausen** (van het Latijnse *papa* of vader) bouwden mee aan de geschiedenis van de Kerk en gaven de Eeuwige Stad mee vorm. In de 11de eeuw probeerde **Gregorius VII** een einde te maken aan de uitwassen binnen de Kerk. Hij bestreed het verhandelen van kerkelijke goederen en het trouwen van priesters. Daardoor ontketende hij de **Investituurstrijd**, die paus en keizer tegenover elkaar stelde. Het werd een bittere machtsstrijd tussen het pausdom en het Heilige Roomse Rijk dat was ontstaan uit het Karolingische Rijk (toen Karel de Grote zich in 800, terwijl hij over een groot deel van Europa heerste, liet kronen volgens de traditie van de Romeinse keizers). In 1309 zag de paus in dat de situatie onhoudbaar was en hij trok zich terug in Avignon.

Renaissance en Contrareformatie

In 1377 keerde de paus naar Rome terug en regeerde er met ijzeren hand.

Vertaling	Anja De Lombaert
Omslagontwerp	Keppie & Keppie
Omslagfoto	Tunart/iStock.com
Foto's achterplat	Van boven naar onder: Nikada/Getty Images Plus - Ph. Carlo Maria Ricci/Courtesy Caffè Sant'Eustachio - Fabio Gubellini/Getty Images Plus
Ontwerp binnenwerk	Keppie & Keppie
Oorspronkelijke titel	Guide Michelin Voyage & culture Rome 2026
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Directie	Philippe Orain
Uitgevers	Camille Bouvet (Michelin), Lieven Defour (Lannoo)
Redactie	Martine Bysschaert, Chiara Ercini, Sara Fredaigue, Stéphane Guégan, Sophie Lhéraud, Maura Marca, Laura Matesco, Denis Montagnon, Gaia Puliero, Juliette Rolland, Delphine Storelli
Cartografie	Gabriel Dragu, Dănuț-Marian Țucă, Leonard Pandrea This material is proprietary and the subject of copyright protection, database right protection and other intellectual property rights owned by TomTom or its suppliers. The use of this material is subject to the terms of a license agreement. Any unauthorized copying or disclosure of this material will lead to criminal and civil liabilities.
Met dank aan	Dominique Auclair, Marion Capéra, Cristian Catona, Gabriel Dragu, Hervé Dubois, Gratiela Camelia Gheorghiu, Pascal Grougon, Béatrice Plus, Caroline Pocho, Marie Simonet, Sandrine Tourari

© Cartografie: Michelin, 2025

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2026

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internetadressen...) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld. Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres	Michelin Reisgids Short Break Uitgeverij Lannoo Kasteelstraat 97 B-8700 Tielt michelinreisgids@lannoo.be	Michelin Reisgids Short Break Uitgeverij Terra Lannoo bv Postbus 23202 1100 DS Amsterdam Zuid-Oost michelinreisgids@terralannoo.nl
---------------------	--	--

www.lannoo.com

Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

D/2026/45/149 - NUR 512 - ISBN 978-90-599-6229-3